

Iktatószám		Budapestre vonatkozó ujságcik		Osztályozás
		Szerző	Hely	
		Cím Tisztviselő-telep adója	Idő	
		Forrás: Esti ujság	Személy	
		Bp.	1901 X/12	Helyszám
		(Hely)	(Idő)	(Köt. v. füz.)

389.2

A Tisztviselő-telep adója.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Az *Esti Ujság* október 8-án megjelent számában a Tisztviselő-telepet fenyegető közeli veszedelemről és pusztításról olvasva, már hallottam az ott fölépítendő templom félrevert harangjának zugását s a Népliget háta mögött tervezett Duna-csatorna szennyes hullámainak vészt jósó loosogását, midőn jobban belemélyedve a cikkbe, megkönnyebbülve sóhajtottam föl: még nincs elvesztve minden! Hiszen csak a sokszor megénekelt adóprés működéséről van szó.

Ezt a szegény adóprést, most az egyszer talán mégsem illette meg a támadás. Tudom magamról, hogy a magyar ember nem igen szeret adót fizetni, (talán a német sem szeret); tudjuk azt is, hogy az a bizonyos „adóerkölcs” sehol a világon nincs kevésbé kifejlődve, mint nálunk. Az ősi virtus: a fináncot (ez mindig az államkinestár) lehetőleg becsapni, apáról fiúra száll, s nincs az a pénzügyi kapacitás, a ki köteleességét híven teljesítve, valaha népszerűvé váljék. Már a családi életet (vagy legalább is a jó vacsorát) megkeseríti az a körülmény, hogy a vidéki sógor által küldött jó ácsapcsenyére is fogyasztási adót rótt ki a finánc.

Ez a pénzügyi elkeseredés aztán nem ismer határt. Igyekezik kiforgatni sarkaitól, nem éppen a világot, de az adótörvényeket el- és félre-magyarazza a legvilágosabb dolgot is. Nem pálcát, de karót tör a szentesített törvény fölött, és „generál-saft”-ba keveri a legfrisebb zsivány-peccsenyét is.

Igy történt a kérdéses cikkel is, mely a komolyság legmesszebb menő formáját öltve magára, előadta, hogy: a székesfőváros X. kerületében fekvő Tisztviselő-telepet, illetőleg lakóit és vagyonukat nagy veszedelem fenyegeti. A törvényengedte tizenöt évi adómentesség az idén már javarészen lejár s a telepi házakra az

állami közegek 200 forint (miért nem 400 korona?) adót vetnek ki, mi, ha megtörténik, a házak elértektelenednek, potom néhány ezer forintért adogatják őket már nyakra-főre s a veszedelem elhárítására nagy deputáció készül illetékes helyen azt kérelmezni, hogy a kérdéses területen lévő házakat ezentúl ne házber, hanem házostály-adó alá vegyék stb.

Ez a cikk rövid, de velős tartalma. Szóljunk hozzá tehát komolyan.

A házadó-törvények és szabályok világosan intézkednek az ideiglenesen adómentesített házaknak a maga idején adó alá vonása dolgában. Ha tehát a Tisztviselő-telep házai ez idő szerint részben vagy egészben már állami adó alá esnek, esakis a törvényben megállapított formák és kulcsok szerint fognak megadóztatni. Alapos tévedésben van tehát, a ki hiszi, hogy az állami közegek per sundám-bundám, minden házra 200 forint adót szabnak ki.

A székesfővárosban ezt az adónemet nem is azok a sokszor emlegetett állami közegek vetik ki, hanem a székesfőváros adóhivatala, s nem egy bizonyos pauszálisan, hanem a háztulajdonos és lakó által bevallott s föltülvizsgálat alapján megállapított összegek után, a törvényes rendelkezések határai és a föllebbezési fórumok ellenőrzése között. Ha tehát valamelyik ottani ház adómentessége lejárt, a tavalyi és idei adó között a különbség csak az, hogy a bevallott és elfogadott bérérték után megfelelő adót is elő fogják róni. Ezt az illető háztulajdonos vagy jogutódja eleve nagyon jól tudta, hiszen az annak idején kiadott adómentességi végzés, a kedvezmény lejártát napnál is világosabban jelzi. A fix summa réme tehát nem közelgett, de hogy ez a kivetendő állami adó több vagy kevesebb lehet, az bizonyos. Ha a tisztviselő-telepi házak bérvallomásait a cikkíró megtekinti, látni fogja, hogy oly esetekben, midőn a házat maga a tulajdonos használja, a bérérték nagyon méltányosan van

megállapítva, ha pedig bértárgy a ház, úgy a lakó által fizetett érték az irányadó.

Merem állítani, hogy a családi házak bérértékeit még 300 forinton alul is nagy számban vannak, s így, ha az adómentesség egy ilyen háznál lejár, általános számítás szerint a kivetendő állami adók, házber-krajzer összegek, vízvezeték stb. díjak, a bérértéknek körülbelül egyharmadát teszik, s így föltéve, hogy teher a házon nincs, a mi ritkaság, egy ilyen bérértékű ház adója 100 forintot tenne ki, vagyis 200 koronát, s az utóbbi összegnek forintokban való számítása lehet alapja a látománynak. Magától értetődik, hogy ha ez a bérérték több vagy kevesebb, ehhez képest nő vagy fogy az adó összege is.

Hogy a házakat a közeig veszedelem miatt potom áron adnák el, nem igen tapasztalom. A minap is történt egy eladás 16.000 forintért, a hol a bértárgy bruttó ezer forintot jövedelmez. Azt hiszem, ez elég szép ár, hozzászámítva még az átiratás és egyéb illetékeket s ebben a házban van három kis lakás a föld alatt, egyenkint száz forintért, a magas földszinten egy négyszobás lakás mellékhelyiségekkel hétszáz forintért kiadva; ez utóbbit ma a Belvárosban is meg lehet kapni ennyiért.

De távol van a pusztulás réme még azért is, mert köztudomású dolog, hogy a telkek ára annak idején ötven krajcár volt, s az utólag eladott telkekért a székesfőváros már harminc forintot vett, ez előtt pár évvel. Ha tehát valakit most az a kétszáz forint adó tönkre akarna tenni, legokosabban cselekszik, ha úgy tesz, mint az a bizonyos hegyfaljai ember egy bőségesen jó szüret alkalmával, tudniillik midőn borait hordóstól megvenni nem akarták, kiment a város végére s borát kiöntvén, az üres hordót dupla áron eladta. Bizony, bizony azok a telkek ház nélkül is megérik azt az összeget, a mennyibe a házzal együtt

kerültek, ha még ez a kis adószallang rájuk nehezedik is.

Panaszképp és az értékesöskökenés okául hozza föl a cikk írója azt is, hogy a telkeket új építkezésekkel kihasználni és jobban értékesíteni nem szabad. Tévedni méltóztatik. Ez a kikötés a telektulajdonos, a főváros részéről csakugyan megvolt, azonban az idők változtak. Valaki ennek ellenére mégis épített a telek végén egy újabb különálló épületet, meg is indult miatta a pör, el is vesztette a felperes, s a háztulajdonos élvezi az új épület kényelmét s az utcai részt bérbe adta igen szép összegért. Így lassan majd elkövetkeznek az emeletek is a telepalkulási szabályok és intenciók ellenére.

Hogy az a készülő deputáció milyen eredménnyel fog járni, az a jövő zenéje, Valami kellemes végső akkordok nem igen fognak fölhangzani utána, mert ha célja sikerülne, mit mondanának a VII. és VIII. kerületbeli Csikágó háztulajdonosai, a hol már a lakó olyan, mint a fehér holló. Mit mondanának a Telep-utca vagy Főthi-ut irigyelt háztulajdonosai, a kik télen nyakig hóban, sárban, nyárban fülig porban dicsérik az urat. Mit mondanának ezek vagy az Angyalföld adófizető páriái, a kik még a csatornázást és a vízvezetékét is csak hírből ismerik s gebéktől vont özvénizelőtti kocsi csapjai alatt rimánkodva lesik: mikor kerül rájuk a sor, hogy a napi használatra szükséges vizet megkaphassák. A kikenél még a petróleumlámpa világa is csak karácsonyi tünemény, a villám és gáz pedig valóságos boszorkányság és a kik a kockaköböl csinált gyalogutat köszörületlen gyémántnak ismerik csak, s ha egy-egy darab véletlen hozzájuk kerül, szobájuk legszembeötölő helyén Barnumbeli csoda gyanánt őrizik s ereklyeként adják apáról fiúra. Mit mondanának!? Azt, hogy:

— Uraim, ne tréfáljanak, hiszen mi is ugyanazokat az adókat fizetjük és semmi vizontszolgálatot nem kapunk, még sem

kerünk házostályadót, — mert nincs rá jogunk, s nem engedni a egyaránt kötelező törvény.

K....y.